

concert info orkesten en ensembles

zaterdag 3 oktober 2020, 19.00 en 21.00 uur | Grote Zaal

Sinfonia met Ella van Poucke

Sinfonia Rotterdam

Jurjen Hempel dirigent
Ella van Poucke cello

Bedřich Smetana (1824 - 1884)

De Moldau, uit: Ma Vlast

Pjotr Iljitsj Tsjaikovski (1840 – 1893)

Rococovariaties voor cello en orkest, op. 33

Moderato assai quasi Andante – Thema: Moderato semplice

Var. I: Tempo della Thema

Var. II: Tempo della Thema

Var. III: Andante

Var. IV: Allegro vivo

Var. V: Andante grazioso

Var. VI: Andante

Var. VII: Andante sostenuto

Var. VIII e Coda: Allegro moderato con anima

Antonín Dvořák (1841 - 1904)

Symfonie nr. 8 in G, op. 88

Allegro con brio

Adagio

Allegretto grazioso — Molto vivace

Allegro ma non troppo

“Ik zie er al maanden naar uit mijn favoriete Dvořák symfonie met u allen te delen, maar helaas lopen zaken in deze tijden anders dan gepland. Ik ben dankbaar dat Jurjen Hempel de productie van mij kan overnemen en weet zeker dat u van een geweldig concert zal genieten. Veel luisterplezier!”

– Conrad van Alphen, artistiek leider en dirigent Sinfonia Rotterdam, kon met inachtneming van de huidige reisbeperkingen niet op veilige wijze deze productie te leiden. Daarom is hij vervangen door Jurjen Hempel.

de poelen

bezetting Sinfonia Rotterdam

gastdirigent Jurjen Hempel	altviool Katya Woloshyn Eduard Ataev Florin Negreanu Anna Smith Manuel Visser Suzan Rous	fluit Raymond Honing Imre Rolleman	trompet Maarten Elzinga Anne Oelers
eerste viool Cordelia Paw Marina Meerson Tim Brackman Natalia Golotina Francesco Vulcano Samuel Tamarit Jellantsje de Vries Anne van Eck Hoei Lien The	cello Jeroen den Herder Xandra Rotteveel Marielle Rijkaart Martin Bungeroth Katja Dirven- Didychecko	hobo Arco van Zon Ingrid Nissen	trombone Santiago Casalta Ben Schultz Alejandro Luque Belmonte
tweede viool Inger van Vliet Vanessa Damanet Dagmar Blanken Marta Ephrat- Lemanska Heather Kurzbauer Svetlana Pilipenko Ephraim Feves	contrabas John van Lierop Lode Leire Peter Leerdam Alejandra Rony	klarinet Sergio Hamerslag Anna voor de Wind	tuba Daniel Sanchez
		fagot Hajime Konoe Maximiano Vera Vera	pauken Arjan Roos
		hoorn Jan Harshagen Marije Korenromp Henk Veldt Edward Peeters	slagwerk Nynke de Jong

sponsors

Structurele Subsidie Gemeente Rotterdam	BEEEP Grafisch Ontwerp BNO Dhr. F. Belderbos Janneke Vrij-Bikker & Leendert Bikker Cammis Marine DAP Barging B.V. DHL Mevr. M.A. Dirks-de Bruijne Houtgroep Van Drimmelen DUO Notariaat & Adviseurs Giraffe Coffee Roasters Dhr. W. Goedegebuur en mevr. D. Plomp Dhr. R.V. Grootveld en mevr. N.C. Grootveld- Sandig Mevr. C. Grootveld- Parrée	Guurink Wintermans Dhr. G. Haas Van den Herik & Verhulst Advocaten N.V. Drukkerij G.B. 't Hooft B.V. ICL Gaskets & Insulation Interrijn Mevr. M. Kats-Dura Klaassen Advocaten Dhr. J. Knieriem Mevr. I. Lieman Möller Autoschade Groep Oestercompagnie Dhr. R. Pechtold en mevr. E.M. van Opstall Quooker B.V. Rational Resultancy RST Meiser Nederland	Rust Holding Schaap Advocaten Notarissen Dhr. M.A. T Schroots en mevr. A.M. Hazenbergh Share Impact Accountants Sjöcrona • van Stigt Advocaten, Hans de Jong Solid Recruitment Tagpoint Training B.V. Trends ICT Groep Dhr. H. van Tulder Van der Valk Hotel Ridderkerk Wereldmuseum
Hoofdsponsor SV			Media Partners OPEN Rotterdam Stingray Brava
Premium sponsor Caru Containers			
Sponsors Leo Kruger MKS PAMP GROUP B.V. Rotterdam Harbour Holding Vat Foundation Sinfonia Club Alphatron Medical Innovations B.V. Aon BDO Accountants & Belastingadviseurs B.V.			

toelichting

Sinfonia met Ella van Poucke

Sinfonia Rotterdam opent de serie orkesten en ensembles van dit seizoen. Speciale gast is celliste Ella van Poucke. Samen met het Rotterdamse kamerorkest speelt Van Poucke de Rococovariaties van Tsjajkovski. Met de bekende De Moldau van Smetana en de opgewekte Symfonie nr.8 van Dvořák neemt Sinfonia o.l.v. Jurjen Hempel de luisteraar vervolgens mee door het Boheemse landschap van Tsjechië.

Bedřich Smetana (1824-1884) - De Moldau
De componist Bedřich Smetana geldt als de grondlegger van de nationale Tsjechische muziek. In zijn vaderland geniet hij een hogere status als nationale volksheld dan zijn vijftien jaar jongere collega-landgenoot Antonín Dvořák. Dat mag ons westerlingen misschien verbazen, want internationaal is Dvořák beslist de meest bekende van de twee componisten. Toch gebiedt de eerlijkheid vast te stellen dat het Smetana was die de gave voorzetten gaf, waaruit Dvořák zijn grandioze voltreffers kon scoren. Smetana verhiel de Boheemse volksmuziek in navolging van de Russische slavisten (Glinka en de leden van het 'Machtige Hoopje') en de Pool Chopin (denk aan diens talloze mazurka's) tot Kunst (met een grote K). Met zijn zelfbedachte polka's, galopjes en furianten, getoonzet in het idioom van de Tsjechische folklore, bereidde hij de weg voor voor de lancering van nationalistisch getinte opera's als Libuse en Dalibor en zijn symfonische gedichten, waaronder de 'Moldau' uit de cyclus 'Mijn Vaderland'. Men zou Smetana gerust tussen de stenen heiligen op de Karelsbrug in Praag een plaatsje mogen geven (en wat mij betreft Dvořák ernaast) als een tastbare hommage aan zijn (hun) verklanking van het blijmoedige - defensief schalkse - nationalisme, dat de Tsjechen - omdat er geen kwaad in schuilt - zo sympathiek maakt.

Ella van Poucke © Wouter le Duc

Jurjen Hempel

Sinfonia Rotterdam © Bas Czerwinski

Wat de Donau is voor Wenen is de Moldau (Vltava) voor Praag. De rivier, als een nietig stroompje ontsproten uit enkele bronnen in het Bohemerwoud, is in de Tsjechische hoofdstad uitgegroeid tot een imposante waterweg die het centrum van Praag dooraderd. Het oude stadsdeel wordt door de beroemde 'Karels-brug' verbonden met de aan de overzijde gelegen Burcht met de majestueuze Vitus-kathedraal. Noordelijk van de stad mondt de rivier uit in de Elbe.

Smetana componeerde zijn grote symfonische cyclus 'Mijn vaderland' (Ma Vlast) in de jaren 1874-1879. Het werk heeft zes delen. Het tweede deel is gewijd aan de rivier de Moldau. Het is een symfonisch klankbeeld, waarin de luisteraar meebeleeft hoe het murmelende stroompje uitgroeit tot een imposante stroom. Spits de oren en merk op wat zoal onderweg voorbij komt: de woelige St.Johannes stroomversnellingen, een boerenbruiloft aan de wal, verstilte nachtelijke dansjes van elfen en waternimfen en tot slot een koraalachtige melodie die uitmondt in een stralend majeur wanner de Moldau Praag binnenstroomt. Music for the millions!

Pjotr Ilyich Tchaikovsky (1840-1893) - Rococo Varieties, op. 33

Dit eendelige werk, ontstaan in 1876, is Tchaikovsky's enige compositie die hij voor cello en orkest heeft gecomponeerd. Graag hadden zijn cellovrienden een volwaardig celloconcert van de componist gehad, maar daar is het nooit van gekomen. Tchaikovsky vond dat hij met dit tijdens een vrolijk drinkgelag in gezelschap van de Duitse cellist in Russische dienst, Wilhelm Fitzenhagen, ontstane variatiewerk genoegzaam aan zijn verplichtingen jegens de cello had voldaan. Het verhaal gaat dat de componist op dit feestje - lichtelijk aangeschoten - plots een rococo-achtig melodietje neuriede, waar Fitzenhagen op in ging. "Kun je dat deuntje niet voor mij uitwerken, beetje dansant, met versieringen en vogelgeluidjes?" vroeg hij. Dat was een goede gedachte! Tchaikovsky heeft het Fitzenhagen niet gemakkelijk gemaakt. Jarenlang stond het werk bij cellisten als haast onspeelbaar te boek.

Het werk opent met een korte intro, uitmondend in een fraaie solo voor de hoorn. Dan volgt het gavotte-achtige rococo-thema, sierlijk voorgedragen door de cello. De eerste variatie

wordt door de houtblazers ingeleid. Het tempo in variatie twee is een flink stuk pittiger. De derde variatie is cantabile (zangerig). Begeleidende fluiten en hobo's rondt de variatie met sierlijke triolen af. De vierde variatie begint als een letterlijke herhaling van het thema, maar dan onderneemt de solist duizelingwekkende escapades tot in het hoogste bereik van het instrument. In de vijfde variatie wordt het thema overgenomen door de fluiten en is het aan de cellist om voor de versieringen te zorgen. De variatie voert naar een briljante cadens van de solist, met allerhande technische hoog- (en laag) standjes. Haast een beetje zigeunerachtig. De zesde variatie is een weemoedige romance met pizzicatobegeleiding van de strijkers. De zevende en laatste variatie is de uitsmijter van het werk. In een razend marstempo denderd de compositie naar een virtuoos slot.

Antonín Dvořák (1841 – 1904) - Symfonie nr. 8 in G, op. 88

De Tsjechische componist Antonín Dvořák was een eenvoudige slagerszoon, meer liefhebber van stoomtreintjes dan van academische geleerdheden. Het meest op zijn gemak voelde hij zich te midden van zijn familie in zijn

buithuisje in Vysoká. In de sprankelende, bijna veertig minuten lange 8e symfonie uit 1889 bejubelt hij in alle toonaarden de natuur en het volksleven van zijn geliefde vaderland.

Na een gedragen introductie in de celli opent de symfonie Allegro con brio. Naar eigen zeggen koos Dvořák voor een opzet in een heel vrije, haast rapsodische vorm. Naast de cellomelodie van de intro zijn twee themagroepen te onderscheiden. De fluiten kondigen de blijmoedige eerste themagroep aan. Wanneer de muziek naar mineur moduleert, exposeert Dvořák de tweede meer bedachtzame melodiegroep, waarin fluiten en klarinetten in een soort Boheemse 'close harmony' de boventoon voeren. Tot zover het rijke melodische materiaal, waarmee de componist - na een herhaling van de intro in de celli- uitbundig aan het werk gaat. Het pastorale Adagio opent wat zoekerig. Symboliseren de fluiten en klarinetten de prille dialoog tussen jonggeliefden? Roept een boze ouder dat het maar uit moet zijn met dat liefke? Het lijkt erop dat de lovers zich even van de wijs laten brengen. Dan herneemt het naïeve getortel zich in de vorm van een aandoenlijk dansje. Een forse donderbui dreigt roet in het eten te gooien. Maar niet voor lang. Stralend koper en hemelse violen suggereren een happy end. Voor het zware Allegretto grazioso - Molto vivace componeerde Dvořák een sierlijke wals met een hupsig trio als contrast. Zo te horen een Slavische dans van het zuiverste Boheemse water.

Een fanfare van de trompet kondigt de finale (Allegro, ma non troppo) aan. De celli presenteren even sonoor als relaxed de melodie, waaruit, na enige tempoversnellingen, als een duveltje uit een doosje de onstuimige Boheemse dans losbarst, die het thema vormt van dit in variatievorm gegoten slotdeel. Echt muziek om blij van te worden!

*Toelichting door Han van Tulder
(www.hanvantulder.nl)*

biografieën

Sinfonia Rotterdam

Sinfonia Rotterdam, het kamerorkest van Rotterdam, heeft onder chef-dirigent Conrad van Alphen naam gemaakt met zijn expressieve manier van musiceren, waarmee het energie en intensiteit brengt in oude én nieuwe werken. De klassieke periode, met speciale aandacht voor de symfonieën van Mozart en Haydn, vormt voor Sinfonia Rotterdam de basis van de programmering. Ook wordt er een brug geslagen naar muziek van de negentiende en de twintigste eeuw en naar hedendaagse composities, deels in opdracht geschreven.

Het orkest heeft eigen series in Rotterdam en Den Haag en speelt niet alleen in de grote concertzalen van Nederland, waaronder Het Concertgebouw, maar ook in de buitenlucht en op ongebruikelijke locaties. Het orkest maakte tournees naar Duitsland, Groot-Brittannië, Slovenië, Macedonië, Mexico, Brazilië, Rusland, Chili, Colombia en China.

Naast bekende solisten als Benjamin Herman, Simone Lamsma, Quirine Viersen en Lenneke Ruiten, presenteert Sinfonia Rotterdam tevens jonge toptalenten in samenwerking met bekende Nederlandse en internationale concoursen. Als 'het orkest van de stad' laat Sinfonia Rotterdam zich graag zien in de stad, op soms onverwachte plekken en wordt de verbinding met de stad in andere muziekstijlen en disciplines gezocht. Het orkest werkte eerder bijvoorbeeld samen met Conny Janssen Danst, Scapino Ballet Rotterdam en Ken Theater.

www.sinfoniarotterdam.nl

Ella van Poucke

Geboren in een gezin van musici begon Ella van Poucke al op 6-jarige leeftijd met cello-spelen en debuteerde ze al op haar tiende in het Concertgebouw. Op diezelfde leeftijd begon ze aan haar studie cello op het Koninklijk Conservatorium in Den Haag. Sindsdien speelt ze in alle belangrijke zalen van Nederland. Met haar broer, pianist Nicolas van Poucke, richtte ze in 2010 het Chamber Music Festival Amsterdam op. De cello die Ella van Poucke bespeelt is gebouwd door Pieter Rombouts (1667-1728) en wordt haar ter beschikking gesteld door een anonieme bruikleengever.

www.ellavanpoucke.com

Jurjen Hempel

Zowel in het klassieke repertoire als in de hedendaagse partituur is de Nederlandse dirigent Jurjen Hempel een van de meest veelzijdige dirigenten op de muziekpodia van vandaag. Hij voelt zich thuis in zowel het klassieke alsook het moderne repertoire.

Hempel studeerde aan het Conservatorium in Utrecht bij David Porcelijn en Kenneth Montgomery. Vervolgstudies voerden hem naar Peter Eötvös in Szombathely, Hongarije en naar het Amerikaanse Tanglewood voor studie met Bernard Haitink, Seiji Ozawa en Lorin Maazel.

De laatste jaren dirigeerde hij drie programma's met het Koninklijk Concertgebouworkest. Verder heeft hij alle Nederlandse orkesten met regelmaat geleid.

Zijn jarenlange ervaring als dirigent van hedendaagse muziek heeft hem doen werken met gerenommeerde ensembles als London Sinfonietta, Ensemble Intercontemporain uit Parijs en het ensemble Contrechamps uit Genève, een groep waarvan hij tevens als muzikaal leider was. Hoogtepunten in zijn werk met deze groepen waren de uitvoering van Louis Andriessen's De Staat in Queen Elisabeth Hall met London Sinfonietta en de langverwachte première van Brian Ferneyhough's opera Shadowtime met het Nieuw Ensemble Amsterdam en Neue Vocalsolisten Stuttgart. Na de première in München werd deze opera ook opgevoerd in Londen, New York, Parijs en tijdens de Ruhr Biennale in Bochum, Duitsland.

Van 2013 tot 2019 was Hempel verbonden als Music Director bij het Joensuu City Symphony Orchestra in Finland. Op dit moment is Hempel werkzaam als Directeur Musicale van de Opéra de Toulon in Frankrijk. Hier dirigeerde hij oa. Puccini's Turandot, Verdi's Nabucco en Mozart's Entführung aus dem Serail.

Sinds vele jaren is hij een regelmatig terugkerende gast in Frankrijk waar hij werkte met orkesten als Orchestra National Bordeaux Aquitaine, Orchestre Poitou-Charantes, Opéra de Limoges, Orchestre de Picardie Amiens, Orchestre Lamoureux en Orchestre Île-de-France in Parijs en het Ensemble Intercontemporain in Parijs.

www.jurjenhempel.com

agenda tips

Sinfonia Rotterdam is op 21 november terug met een concert in de Laurenskerk. Sylvia Maessen componeerde een nieuw werk voor orkest en kemençe, een driesnarige strijkinstrument. Meer Tsjaikovski? Op 28 november speelt het Noord Nederland Orkest met Nelson Goerner zijn eerste pianoconcert.

za 21 nov | 19.00 en 21.00 uur | Laurenskerk

Volksmuziek en dansen

Sinfonia Rotterdam

Geflankeerd door de bekende barokdansen uit de *Holbergsuite* verrast Sinfonia Rotterdam met klanken uit het Midden-Oosten. Het driesnarige strijkinstrument de kemençe wordt bespeeld door de Turkse Sercan Halili en neemt u al dansend mee!

za 28 nov | 19.00 en 21.15 uur | Grote Zaal

Noord Nederlands Orkest

met Neslon Goerner

Het in 1875 voltooide Eerste pianoconcert van Tsjaikovski werd destijds door critici te moeilijk gevonden om ooit populair te worden. Inmiddels is het tegendeel bewezen. Geniet van deze klassieker in de handen van geprezen pianist Nelson Goerner.

Ga voor meer informatie en kaarten naar www.dedoelen.nl

Stay in touch!
See you @dedoelen &
share your pictures #dedoelen

tickets & info:
www.dedoelen.nl
+31 10 217 17 17
Schouwburgplein 50, Rotterdam